Intranasale ketamine, de eerste farmacologische behandeling van acute suïcidaliteit?

ARTIKEL

LITERATUUR

- Canuso CM, Singh JB, Fedgchin M, Alphs L, Lane R, Lim P, e.a. Efficacy and safety of intranasal esketamine for the rapid reduction of symptoms of depression and suicidality in patients at imminent risk for suicide: results of a double blind, randomized, placebo-controlled study. Am J Psychiatry 2018; doi: 10.1176/appi.ajp.2018.17060720.

AUTEURS

ANNE SUZANNE BERTENS
JURRIAAN STROUS
MARTIJN VAN NOORDEN
E-mail: m.s.van_noorden@lumc.nl

Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).

De Jonge Psychiater

Waarom dit onderzoek?

Ketamine staat wereldwijd in de belangstelling als nieuw, snel werkend antidepressivum. Tot nu toe werd vooral de intraveneuze toediening ervan onderzocht, wat een mogelijke implementatie in de weg staat. Daarnaast zag men in studies naar de werkzaamheid van ketamine tegen depressie aanwijzingen voor een snel antisuïcidaal effect.

Onderzoeksvraag

Wat is de werkzaamheid van intranasale esketamine vergeleken met placebo op symptomen van een depressieve stoornis inclusief suïcidaliteit, bij patiënten met een verhoogd suïciderisico?

Hoe werd dit onderzocht?

In een door de producent gesponsorde gerandomiseerde dubbelblinde placebogecontroleerde studie werden patiënten met een opname-indicatie vanwege depressie en acuut verhoogd suïciderisico geïncludeerd. Patiënten kregen naast standaardzorg (opname en geoptimaliseerde behandeling met antidepressiva) 2 maal per week intranasaal esketamine (84 mg/keer; n = 36) of placebo (n = 32) gedurende 4 weken. De primaire uitkomstmaat was het verschil in score op de *Montgomery-Åsberg Depression Rating Scale* (MADRS). Suïcidaliteit werd daarnaast klinisch beoordeeld met de *Suicide Ideation and Behavior Assessment Tool.*

Belangrijkste resultaten

Direct na toediening werd een significant grotere afname van de MADRS-score gezien in de esketamine- dan in de placebogroep (gem. verschil na 4 uur -5,3 (SE: 2,10; p = 0,015; effectgrootte: 0,61)). Dit effect hield aan tot 11 dagen (gem. verschil -7,5 (SE: 3,29; p = 0,029; effectgrootte: 0,65)). Bij het stoppen van de experimentele behandeling na 25 dagen en na 81 dagen follow-up was er geen significant verschil tussen beide groepen. Suïcidale gedachten (MADRS-item suïcidaliteit) waren alleen bij de meting na 4 uur in de esketaminegroep significant sterker afgenomen.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

Dit onderzoek laat, samen met een ander recent artikel van dezelfde groep (Daly e.a. JAMA Psychiatry 2018: 139-48), zien dat men, behalve met intraveneuze, ook met intranasale ketamine een snel antidepressief effect kan bereiken. Intranasale ketamine is voor een grotere patiëntengroep beschikbaar en gemakkelijker in de praktijk. Het artikel toont ook dat (es)ketamine mogelijk kan dienen als behandeling voor acute suïcidaliteit, waarvoor nog geen farmacologische interventie bestaat. Wel zijn er zorgen over de potentieel verslavende werking en blijft, ook bij intranasale toediening, medische monitoring na toediening aangewezen wegens bijwerkingen zoals dissociatie. In het artikel wordt dit aspect onvoldoende belicht.